

19 juli 2023

Tweeënhalf jaar na de publicatie van het rapport *Kopzorgen van Caribische studenten* maakt de Nationale ombudsman de balans op. Wat is er sindsdien gebeurd?

1. Waar ging het rapport *Kopzorgen van Caribische studenten* over?

Op 16 december 2020 rondde de Nationale ombudsman zijn onderzoek af naar de knelpunten die studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk ervaren als zij naar Nederland komen om te studeren of in Nederland gestudeerd hebben.¹ Het onderzoek resulteerde in het rapport [Kopzorgen van Caribische studenten](#). Daarin constateerde de ombudsman dat Caribische studenten door verschillende oorzaken kunnen vastlopen tijdens hun studie in Nederland. Hierdoor lopen zij studievertraging op of haken zij zelfs voortijdig af. De ombudsman vond dat Caribische studenten mogen verwachten dat de vier landen in het Koninkrijk zorgen voor een soepele overgang van het voorbereidend onderwijs op de eilanden naar het vervolgonderwijs in Nederland. De vier landen én betrokken instanties zouden daarom aan beide kanten van de oceaan beter moeten samenwerken en concrete afspraken moeten maken om fundamentele verbeteringen in de keten te bewerkstelligen. Zo moest er volgens de ombudsman in ieder geval gewerkt worden aan:

- integrale informatieverstrekking in de voorbereiding;
- het tijdig beschikken over een Burgerservicenummer (BSN);
- het verkrijgen van toegang tot de Nederlandse basiszorgverzekering (en daarmee zorgtoeslag);
- het verstrekken van informatie over (kwijschelding) belastingen en over toeslagen;
- (psychische) begeleiding;
- integrale aflossing studieschulden;
- automatische draagkrachtmeting bij terugkeer.

De ombudsman beval de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) aan om – in samenwerking met de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) – op deze punten actie te ondernemen.

2. Wat was de reactie op het rapport?

Een dag na de publicatie werden [Kamervragen](#) gesteld, die de (voormalige) minister van OCW op 5 maart 2021 beantwoordde. In het [Vierlandenoverleg](#) van begin januari 2021 bespraken de vier onderwijsministers de resultaten van het rapport van de ombudsman en andere de rapporten. Zij spraken het voornemen uit om de knelpunten gezamenlijk en gestructureerd aan te pakken. De Regiegroep Studiesucces Caribische studenten² werd gevraagd een plan van aanpak te ontwikkelen, gericht op een betere aansluiting van het onderwijs.

Op 30 juli 2021 ontving de ombudsman de [reactie](#) van de minister van OCW op zijn rapport. De minister benadrukte dat Caribische studenten optimaal voorbereid moeten zijn op hun komst naar Nederland. Want Caribische studenten moeten vaak kiezen voor een vervolgopleiding ver van huis, omdat die opleiding simpelweg niet dicht bij huis beschikbaar is. Daarom beloofde zij aan de slag te gaan met:

1. het samen met de onderwijsministers van Aruba, Curaçao en Sint Maarten te onderzoeken hoe de taalbeheersing van de studenten verbeterd kan worden;
2. het invoeren van een BSN in Caribisch Nederland;
3. het informeren van studenten over kwijschelding van schulden;

¹ Zie bijlage 1 waarin die knelpunten kort worden beschreven.

² In de Regiegroep Studiesucces Caribische studenten participeren zowel onderwijspartijen als de overheden van de zes eilanden en Nederland.

4. het voorbereiden van een wetsaanpassing waardoor Caribische studenten tijdens hun studie in Nederland gebruik kunnen maken van een Nederlandse basiszorgverzekering.
5. het instellen van een werkgroep studiefinanciering die kijkt naar mogelijkheden om de problemen rondom het terugbetalen van studieschulden op te lossen.

De minister sprak het voornemen uit eind 2021, samen met haar collega's van Aruba, Curaçao en Sint Maarten, vervolgafspraken te maken over de aanpak van deze punten. Zij verwachtte dat de aanpak in het studiejaar 2022-2023 effect zou hebben.

De VNG liet de ombudsman weten dat de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVvB) in een nieuwsbericht aan alle gemeenten aandacht had gevraagd voor het rapport van de ombudsman met een focus op de inschrijving in de BRP en het aanvragen van een BSN. De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) meldde dat zij [het informatieblad](#) voor de Caribische studenten had aangepast.

De ombudsman sprak na publicatie van zijn rapport meermalen met het ministerie van OCW en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Overzee besprak hij de problemen van de Caribische studenten onder andere met de onderwijsminister van St. Maarten en de ombudsmannen van St. Maarten en Curaçao. Voorts lichtte hij het rapport toe in de vaste Kamercommissie Koninkrijksrelaties en de vaste Kamercommissie Onderwijs in de Tweede Kamer, én tijdens het Interparlementair Koninkrijksoverleg. Tot slot voerde de ombudsman in het afgelopen tweeënhalfjaar vele gesprekken met verschillende bij Caribisch studenten betrokken partijen.

3. Waarom en hoe heeft de ombudsman vinger aan de pols gehouden?

Omdat hij wilde voorkomen dat zijn rapport met aanbevelingen in een bureaulade op het ministerie van OCW zou belanden, benadrukte de ombudsman bij de publicatie van het rapport dat hij de opvolging van zijn aanbevelingen nauwgezet zou monitoren. Hiertoe sprak hij elke drie maanden met het Arubahuis, het Curaçaohuis, het St. Maartenhuis, de voorzitter van Levende Talen Papiaments, én de projectleider van de - door de Hogescholen ingestelde – Regiegroep Studiesucces Caribische studenten, om te horen in hoeverre de Caribische studenten al verbeteringen ervaren. Ook bestudeerde hij Kamerstukken en andere publicaties, en behandelde hij individuele klachten van studenten. Tot slot organiseerde hij rondetafelbijeenkomsten en publiceerde hij rapportages op zijn website.

Rondetafelbijeenkomsten december 2021

Een jaar na de publicatie van zijn rapport, organiseerde de ombudsman in december 2021 twee rondetafelgesprekken om de stand van zaken van de aanbevelingen uit dat rapport met betrokkenen instanties en personen te bespreken. Na afloop [constateerde](#) hij dat betrokken partijen constructief aan de slag waren gegaan. De bereidheid om gezamenlijk op te trekken zag de ombudsman als een positieve ontwikkeling. Tegelijkertijd werd duidelijk dat Caribische studenten nog steeds tegen (praktische) knelpunten aanlopen.

Publicaties

In maart 2022 maakte de ombudsman een [reconstructie](#) van het onderzoek Kopzorgen van Caribische studenten en plaatste deze op zijn website. In de reconstructie werd nader ingegaan op de opbrengst van de rondetafelgesprekken. Op 1 september 2022 publiceerde de ombudsman een [tussenrapportage](#), met de stand van zaken omtrent de opvolging van de belangrijkste aanbevelingen³ in zijn rapport tot dan toe. Hieruit bleek onder meer dat:

---

³ De ombudsman had een aantal aanbevelingen geclusterd omdat inmiddels was gebleken dat de Regiegroep werkte aan een aantal verbetervoorstellen aan de hand van thema's, waaronder integrale informatievoorziening en de begeleiding van de studenten in Nederland.

1. Binnen de Regiegroep Studiesucces Caribische Studenten een werkgroep 'integrale informatievoorziening' was ingesteld die focust op verschillende initiatieven rond informatieverstrekking.
2. Caribische studenten die van plan waren om in het studiejaar 2022-2023 naar Nederland te komen voor vertrek nog geen BSN konden aanvragen.
3. De meeste Caribische studenten sinds 1 juli 2022 aanspraak kunnen maken op de Nederlandse basiszorgverzekering en bijbehorende zorgverzekering, maar dat dit voor een groep Caribische studenten niet gold. Het betrof studenten die nog een sterke binding hebben met het land van herkomst, bijvoorbeeld studenten die korter dan drie jaar in Nederland een opleiding volgen.
4. Er nog geen zicht was op een automatische draagkrachtmeting. Wel zou er een inventarisatie van de mogelijkheden komen voor een automatische gegevensuitwisseling met de Caribische landen. Met betrekking tot integrale informatieverstrekking bleken stappen te worden gezet om mensen actief te informeren en te stimuleren om de draagkrachtmeting aan te vragen.

Opnieuw [uite](#) de ombudsman zijn bezorgdheid over het feit dat er – ondanks goede intenties en plannen – nog te weinig voor de Caribische studenten was bereikt. Hij kondigde opnieuw een rondetafelbijeenkomst aan.

4. Zijn de knelpunten van de Caribische studenten opgelost?

Deze bijeenkomst waaraan verschillende partijen deelnamen⁴ vond plaats op 31 mei 2023 op het bureau van de Nationale ombudsman in Den Haag. Voorafgaand aan de bijeenkomst stuurde de ombudsman een discussiestuk naar de deelnemers. Hierin stelde hij de vraag of en zo ja wat er nog moet gebeuren om de knelpunten op te lossen en welke instantie hierop regie neemt. Ook had hij een aantal vragen aan het ministerie van OCW en aan het ministerie van VWS voorgelegd. De Regiegroep Studiesucces Caribische studenten was gevraagd een update te geven van de laatste ontwikkelingen.⁵ Uit de beantwoording van de vragen alsmede uit wat tijdens de rondetafel naar voren kwam, stelt de ombudsman het volgende vast:

1. Er wordt stevig ingezet op integrale informatieverstrekking, betere voorbereiding en begeleiding.

De Regiegroep Studiesucces Caribische studenten zet zich in, samen met andere organisaties in Europees Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk, om de informatieverstrekking aan (aankomende) studenten, hun voorbereiding en begeleiding te verbeteren. Zo loopt er op initiatief van de Regiegroep een aantal acties op de korte en de lange termijn, dat het studiesucces van Caribische studenten ten goede komt. Het gaat om:

- Koninkrijksmobiliteit;
- Caribbean Academic Foundation Year. Dit in samenwerking met de drie universiteiten en opengesteld voor alle studenten in het Caribisch gebied;
- Arbeidsmarktonderzoekanalyse. Met deze analyse wordt beoogd de huidige en toekomstige behoeften van de arbeidsmarkt van het Caribisch deel van het Koninkrijk en de aansluiting op het vervolgonderwijs op de eilanden in kaart te brengen.

Voorts werkt de Regiegroep nauw samen met mbo's, hogescholen, universiteiten, de drie huizen én de overheden van de eilanden om aankomende studenten zo goed mogelijk te informeren over verschillende onderwerpen. Hiertoe wordt beschikbare informatie ontsloten, zoveel mogelijk gebundeld en toegankelijk gemaakt, zodat de studenten beschikbare informatie integraal en op eenvoudige wijze tot zich kunnen nemen. Ook wordt een tool ontwikkeld waarin alle informatie online te vinden is. Op Aruba is het initiatief genomen om een 'student coach' op de middelbare scholen aan te stellen. Deze coach begeleidt leerlingen met hun studiekeuze en studievoorbereiding.

⁴ Zie bijlage 3 waarin het verslag van de desbetreffende rondetafelbijeenkomst is opgenomen.

⁵ Zie bijlage 2.

Voorts wordt vanuit de hogescholen gestart met het koppelen van bestaande begeleiding en kennis aan individuele studenten om zo beter vinger aan de pols te kunnen houden. Tot slot wordt ingezet op een integraal programma aan beide kanten van de oceaan dat gericht is op voorbereiding en studiekeuze (de student op de juiste plek), taal en culturele sensitiviteit en ontvangst en begeleiding. Het doel is een volledig ondersteuningsprogramma bestaande uit onderdelen, die op elkaar zijn afgestemd en in samenhang zijn ontwikkeld, waarin elk van de betrokken partijen zich herkent en waaraan elk van hen een bijdrage levert.

2. Aankomend studiejaar beschikken Caribische studenten nog niet over een BSN.

Ondanks dat de Ministerraad op 24 maart jl. heeft ingestemd met het wijzigen van het Besluit basisregistratie personen, zodat Caribische studenten bij aanvraag van studiefinanciering via DUO direct een BSN kunnen krijgen,⁶ kunnen Caribische studenten die het komende jaar naar Nederland komen om te studeren (2023-2024) voor vertrek nog niet over een BSN beschikken. Dat komt omdat DUO - na de inwerkingtreding van de wijziging van het besluit Basisregistratie Personen - tijd nodig heeft om de systemen aan te passen. Om de studenten die dit jaar nog geen BSN ontvangen te ondersteunen, heeft het ministerie van BZK, in samenwerking met het ministerie van OCW, de Nederlandse gemeenten een brief gestuurd waarin is gevraagd om medewerking, zodat het proces van inschrijving voor de Caribische studenten in de Basisregistratie Personen (BRP) zo vlot mogelijk verloopt. Bij deze brief zat onder meer een bijlage met een completer overzicht van de situaties met mogelijke oplossingen. De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) kan gemeenten hierbij ondersteunen. Het ministerie van BZK liet weten dat als Caribische studenten alsnog problemen ondervinden en vertraging oplopen in het proces van inschrijving in de BRP bij gemeenten van vestiging zij direct contact kunnen opnemen met medewerkers van RvIG.

3. Caribische studenten komen in aanmerking voor basiszorgverzekering, maar er is onduidelijkheid.

Sinds juli 2022 hebben Caribische studenten toegang tot de Nederlandse basiszorgverzekering en daarmee recht op zorgtoeslag. Het discriminatoire onderscheid dat werd gemaakt tussen Nederlandse studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk en Europees Nederlandse studenten is hiermee opgeheven. In de praktijk is er echter onduidelijkheid over de vraag wanneer iemand wel en wanneer niet in aanmerking komt voor de Nederlandse basiszorgverzekering. Die onduidelijkheid heeft vooral te maken met de ingezetenschapsbeoordeling door de SVB. Hierbij wordt bekeken in hoeverre iemand die tijdelijk in Nederland verblijft wel of geen binding heeft met Nederland. Een Caribische student die langer dan drie jaren in Nederland gaat studeren wordt over het algemeen als ingezetene beschouwd. Hij of zij komt dan in aanmerking voor de basiszorgverzekering. Caribische studenten die korter dan drie jaar studeren komen in beginsel niet in aanmerking, tenzij zij een bijbaan nemen. Kortom, of de student ingezetene is hangt af of er voldoende binding is met Nederland. Onlangs heeft de SVB zijn [informatie](#) op de website aangepast.

4. Nog geen zicht op de automatische draagkrachtmeting bij terugkeer naar de Caribische landen.

Voor een automatische draagkrachtmeting is nodig dat gegevens worden uitgewisseld. Het ministerie van OCW liet eerder weten⁷ dat het de mogelijkheden voor automatische gegevensuitwisseling met de Caribische landen zou inventariseren. Verwezen werd naar de Kamerbrief van [30 mei 2022](#). Naar aanleiding van vragen van de ombudsman over de stand van zaken ten aanzien van deze inventarisatie, liet het ministerie van OCW⁸ weten dat er - om gegevens te kunnen uitwisselen - drie dingen nodig zijn, te weten (1) een grondslag in de wetgeving in Europees Nederland, zodat DUO de gegevens mag ontvangen en verwerken; (2) een grondslag in de wetgeving in Aruba, Curaçao en Sint-Maarten om de gegevens te mogen verstrekken en (3) een veilige manier om de gegevens uit te wisselen conform de eisen van de AVG. Volgens het ministerie van OCW wordt gewerkt aan een

⁶ Daarnaast zal naar verwachting het BSN per 2025 in Caribisch Nederland worden ingevoerd. Op het moment van afronding van deze rapportage vindt een internetconsultatie plaats voor [het wetsvoorstel invoering BSN Caribisch Nederland](#).

⁷ Zie tussenrapportage Nationale ombudsman, 1 september 2022.

⁸ Zie bijlage 2 voor de beantwoording van het ministerie van OCW op de vragen van de ombudsman.

consensusrijkswet die de eisen borgt die worden gesteld aan gegevensuitwisseling. Naar verwachting duurt dit traject twee jaren. Omdat de wetgeving van Aruba, St. Maarten en Curaçao geen grondslag bevat om gegevens te verstrekken aan DUO, wordt er gekeken naar alternatieven om te werken met een individuele grondslag.⁹

5. Wat vindt de ombudsman?

Op *Caribische studenten* inventariseerde de ombudsman in hoeverre knelpunten van de Caribische studenten zijn of worden opgelost. Waar nodig spoorde hij overheden aan haast te maken met het oplossen van nog bestaande problemen.

De ombudsman constateert dat er in de afgelopen tweeënhalve jaar zeker stappen in de goede richting zijn gezet. Zo wordt met name hard gewerkt aan integrale informatieverstrekking, voorbereiding en begeleiding. Daarnaast komen de meeste Caribische studenten inmiddels in aanmerking voor een Nederlandse basiszorgverzekering en zorgtoeslag. Teleurgesteld is hij over het feit dat aankomende Caribische studenten, de studenten die deze zomer naar Nederland komen, voor vertrek nog niet kunnen beschikken over een BSN. Hij vindt het onbegrijpelijk dat dit zo lang moet duren.¹⁰

Voorts constateert de ombudsman dat een aantal problemen helaas nog steeds speelt voor de studenten. Te denken valt aan: (1) de zogenaamde free movers¹¹ die moeilijk te bereiken zijn; (2) het vinden van huisvesting en tijdige inschrijving in de BRP van gemeenten; en (3) het krijgen van hulp en begeleiding bij complexe wet- en regelgeving in Nederland. Tot slot zijn er nog problemen met het aflossen van studieschulden bij terugkeer naar de eilanden.

De ombudsman maakt zich zorgen over bovenstaande punten en wil graag dat deze snel worden opgepakt en opgelost.

6. Hoe verder?

Maar, tweeënhalve jaar na de publicatie van zijn rapport, vindt de ombudsman het tijd om de monitoring van de opvolging van de aanbevelingen over te dragen aan andere, bij Caribische studenten betrokken partijen. Hij roept dan ook de Regiegroep Studiesucces Caribische studenten op om, in nauwe samenwerking met het Arubahuis, het Curaçaohuis en het St. Maartenhuis, te kijken wat nodig is om de problemen, waar Caribische studenten nog steeds tegenaanlopen, adequaat en voortvarend op te lossen. En dat steeds onder de aandacht te brengen van overheidsinstanties. Uiteraard zal de ombudsman de ontwikkelingen blijven volgen. Ook laat hij zich graag informeren over de effecten van de gedane inspanningen.

7. Tot slot

Caribische studenten kunnen vanzelfsprekend bij de Nationale ombudsman terecht als het misgaat tussen hen en de overheid.

---

⁹ Hierbij geeft de debiteur zelf aan akkoord te zijn met de gegevensuitwisseling.

¹⁰ Op 7 juli 2023 stuurde staatssecretaris Van Huffelen een [Kamerbrief](#) over de ontwikkelingen bij het BSN. Hierin schrijft zij onder meer dat studenten van alle zes de eilanden vanaf studiejaar 2024/2025, voor hun vertrek naar Europees Nederland, een BSN krijgen.

¹¹ Caribische studenten die zonder begeleidende organisatie naar Europees Nederland komen

Bijlage 1: knelpunten van Caribische studenten in het kort

Knelpunten die Caribische studenten ervaren als zij naar Nederland komen om te studeren.

Het kan al misgaan in de voorbereiding op de studie in Nederland. Uit ons onderzoek kwam naar voren dat een kwart van de 624 door ons ondervraagde studenten zich (zeer) slecht voorbereid voelt. Gedurende hun studie komen zij erachter dat deze niet aan hun verwachtingen voldoet. Ook Nederland blijkt anders te zijn dan van tevoren gedacht. Informatie die de studenten voorafgaand aan hun komst hadden ontvangen - over de studie of over een aantal praktische zaken - blijkt achteraf ontoereikend of te gefragmenteerd te zijn geweest. Het op afstand regelen van huisvesting of een bankrekening levert ook de nodige problemen op, onder meer omdat de mensen op de zes Caribische eilanden niet over een BSN beschikken.

Enmaal in Nederland aangekomen ervaren de Caribische studenten weer andere knelpunten. Zo is een groot deel van de studenten niet op de hoogte van het systeem van belastingen en toeslagen. Hierdoor raken zij in financiële problemen. Bij het aanvragen van zorgtoeslag gaat het vaak mis: omdat studenten uit Curaçao, St. Maarten en Aruba¹² zijn uitgezonderd van de Nederlandse zorgverzekering komen zij niet in aanmerking voor zorgtoeslag. Toch vragen zij, meestal op aanraden van familie of vrienden, een Nederlandse zorgverzekering en bijbehorende zorgtoeslag aan. Als dan later blijkt dat zij hier geen recht op hebben, moeten zij vaak flinke bedragen terugbetalen. De Caribische studenten begrijpen niet waarom zij geen recht hebben op een Nederlandse basisverzekering.¹³ Zij hebben toch de Nederlandse nationaliteit en wonen toch in Nederland? Door dit soort situaties voelen deze studenten zich soms een tweederangsburger in Nederland. Het gevoel van buitengesloten te worden, op school en in de samenleving, de taalachterstand en de culturele verschillen leveren overigens ook sociaal-culturele en psychische problemen op. Deze problemen leiden soms tot flinke studievertraging of zelf studie uitval. Studenten missen ondersteuning en begeleiding hierin.

Ook ná de studie kunnen financiële problemen ontstaan, vaak gaat het om studieschulden. Bijna de helft van de studenten die momenteel hun studieschulden aflossen, geeft aan dat dit moeizaam gaat. Van de ondervraagde oud-studenten die zijn teruggekeerd naar de eilanden ervaart zelfs 63% het als (zeer) moeilijk om de studieschuld af te lossen. Studenten uit Curaçao, St. Maarten en Aruba klagen erover dat bij het aflossen van de studielening geen rekening wordt gehouden met de lokale (studie)schulden terwijl dat bij studenten uit Caribisch Nederland wel wordt gedaan. Daarnaast ontbreekt een totaaloverzicht van de studieschulden die uitstaan bij lokale instanties en bij Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Ook klagen zij over het feit dat buiten Europees Nederland niet automatisch een aflossingsbedrag op basis van de draagkracht kan worden berekend.

---

¹² Ook wel aangeduid als de autonome landen in het Koninkrijk.

¹³ Voor studenten uit Caribisch Nederland (Bonaire, Saba en St. Eustatius, ook BES-eilanden genoemd) geldt een andere regeling.

Bijlage 2: nadere vragen en antwoorden van OCW en VWS alsmede een update van Regiegroep Studiesucces Caribische studenten

Reactie ministerie OCW, april 2023 (op vragen van de ombudsman)

• BSN

In uw emailbericht van juli 2022 liet u – kortweg- weten dat Caribische studenten via tussenkomst van DUO een BSN krijgen toegewezen. Hiertoe zou eerst een impactanalyse zijn uitgevoerd. En vervolgens een implementatietraject, dat ongeveer een jaar in beslag zou nemen. Het zou daarom niet haalbaar zijn om per 1 januari 2023 via DUO en BZK een BSN uit te geven. In de Voortgangsbrief Bestuurlijke afspraken Caribisch Nederland van 21 maart 2023 schrijft de staatssecretaris van BZK onder meer dat - los van een wetswijziging BSN voor burgers in Caribisch Nederland - toekomstige studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk een BSN krijgen voordat zij naar Europees Nederland reizen om te studeren en dat 2023 om technische redenen nog als een overgangsjaar wordt beschouwd.

Vraag aan u: betekent dit dat Caribische studenten die deze zomer naar Europees Nederland komen om te studeren (2023-2024) nog niet over een BSN kunnen beschikken als zij naar Europees Nederland afreizen?

Antwoord OCW:

De Ministerraad heeft op 24 maart jl. ingestemd met het wijzigen van het Besluit basisregistratie personen, zodat Caribische studenten bij aanvraag van studiefinanciering via DUO direct een BSN kunnen krijgen. Dit wordt mogelijk gemaakt door hen tijdelijk als niet-ingezetene in de BRP in te schrijven. Na de inwerkingtreding is er tijd nodig om de systemen van DUO aan te passen. Gezien de complexiteit hiervan is het voor Caribische studenten die in studiejaar 2023-2024 starten met de studie in Nederland nog niet mogelijk om bij inschrijving een BSN te ontvangen. Zij krijgen een BSN na inschrijving in de BRP van de Nederlandse gemeente waar ze gaan wonen.

• Automatische draagkrachtmeting bij terugkeer naar de eilanden

Ten aanzien van dit punt schreef u onder meer dat de mogelijkheden voor automatische gegevensuitwisseling met de Caribische landen zou worden geïnventariseerd (waarbij specifiek zou worden gekeken naar de benodigde randvoorwaarden).

Vraag aan u: Kunt u aangeven wat uit deze inventarisatie is gekomen?

Antwoord OCW:

Om gegevens uit te wisselen zijn er drie dingen nodig:

1. Een grondslag in de wetgeving in Europees Nederland, zodat DUO de gegevens mag ontvangen en verwerken;
2. Een grondslag in de wetgeving in Aruba, Curaçao en Sint-Maarten om de gegevens te mogen verstrekken;
3. Een veilige manier om de gegevens uit te wisselen conform de eisen van de AVG.

Het eerste en derde punt zijn of worden geregeld. De Wet studiefinanciering 2000 bevat een wettelijke taak voor DUO om studiefinanciering toe te kennen en studieschulden te innen. Daaruit vloeit ook de grondslag voort om gegevens te ontvangen en te verwerken. Daarnaast wordt er op dit moment gewerkt aan een consensusrijkswet. Deze Rijkswetgeving zal in alle landen van het Koninkrijk gaan gelden en borgt de eisen die worden gesteld aan gegevensuitwisseling. Het ligt in de bedoeling om in de consensusrijkswet de specifieke gegevensuitwisseling met betrekking tot studieleningen en -schulden mee te nemen. Na het invoeren van die wetgeving zal de gegevensuitwisseling dus eenvoudiger zijn en niet meer hoeven te voldoen aan de eisen voor derde landen. Naar verwachting duurt dit traject nog ongeveer twee jaar.

Voor het tweede punt geldt dat dit op dit moment niet is geregeld. De wetgeving van de drie eilanden bevat op dit moment geen grondslag om gegevens te mogen verstrekken aan DUO. Een alternatief zou zijn om te werken met een individuele grondslag, waarbij de debiteur zelf aangeeft akkoord te zijn met de gegevensuitwisseling. Dit is op korte termijn (ten minste de komende twee jaar) echter niet uitvoerbaar voor DUO, aangezien dit een systeemaanpassing vraagt. Bovendien is de verwachting dat veel debiteuren deze actie niet uitvoeren, gelet op de ervaringen met de aanvraag van de draagkracht. Daarom wordt er door de landen onderzocht wat de mogelijkheden zijn om een dergelijke grondslag te creëren in de lokale wetgeving. De voortgang van die inventarisatie door de landen is wisselend. In Aruba loopt de inventarisatie en ook in Sint-Maarten worden stappen gezet. Curaçao heeft nog geen mogelijkheden gevonden.

- **Op gelijke wijze (lokale) studieschulden aflossen/verstrekken overzicht studieschulden**

Dit onderwerp zou besproken zijn in het ambtelijke Vierlandenwerkgroep Studiefinanciering¹⁴.

Vraag aan u: Kunt u aangeven wat hieruit is gekomen?

Antwoord OCW:

Dit punt werd door de werkgroep niet herkend. De individuele landen verstrekken een overzicht van de studieschuld en zagen geen noodzaak van een gezamenlijk overzicht. Voor de volledigheid wordt opgemerkt op dat de landen over hun eigen terugbetaalregels van eventuele studieschulden gaan. Het staat de landen vrij om die aan te passen.

Reactie ministerie VWS, mei 2023 (op vragen van de ombudsman)

Wij vragen ons af wat wordt verstaan onder het hebben van 'sterke bindingen met het land van herkomst'. Zijn hiervoor specifieke criteria opgesteld? Zo ja, welke?

Antwoord VWS:

Er zijn criteria voor de uitvoering van de SVB. Er wordt dan gekeken of de studie van de betrokkene geheel of gedeeltelijk wordt gefinancierd vanuit het land van herkomst, of de kosten van levensonderhoud worden gefinancierd vanuit het land van herkomst en of de betrokkene frequent terugkeert naar het land van herkomst voor, bijvoorbeeld, familiebezoek. Deze elementen worden in de huidige uitvoering beschouwd als contra-indicaties voor de aanneming van ingezetenschap. Dat betekent niet zonder meer dat geen sprake kan zijn van ingezetenschap. De contra-indicaties worden dan afgezet tegen de overige feiten en omstandigheden van het geval. In dat kader kan m.b.t bindingen met het land van herkomst ook nog spelen of de betrokkene nog bezittingen of familieleden (vooral gezinsleden) in het land van herkomst heeft. De opsomming is niet limitatief omdat de SVB niet op voorhand elementen waar niet aan is gedacht wil uitsluiten.

U legt voorts uit dat studenten die bijvoorbeeld een opleiding van korter dan 3 jaar volgen vanwege de ingezetenenbeoordeling door de SVB geen toegang krijgen tot de Nederlandse basiszorgverzekering.

Antwoord VWS:

Dit is geen juiste conclusie. Ten aanzien van studenten die een opleiding van korter dan drie jaar volgen valt niet zonder meer uit te sluiten dat zij ingezetene zijn. Ten aanzien van deze groep studenten wordt een weging gemaakt aan de hand van alle feiten en omstandigheden van het geval die inzichtelijk maken of er een bepaalde binding met Nederland is of zal worden opgebouwd. Wel is het zo dat een studie een vooropgezet tijdelijk verblijf veronderstelt en dat an sich wijst niet op ingezetenschap. Maar nogmaals: de overige feiten en omstandigheden kunnen een ander beeld

¹⁴ Zie de beantwoording OCW van 14 juli 2022, vermeld in de tussenrapportage van 1 september 2022.

opleveren. Over het algemeen ontstaat ingezetenschap geleidelijk, dus na verloop van tijd. Het is dan zeer uitzonderlijk dat reeds vanaf de datum van binnenkomst ingezetenschap wordt aangenomen.

Kunt u aangeven waarom er voor deze termijn van drie jaren is gekozen?

Antwoord VWS:

Uit jurisprudentie van de CRvB blijkt dat het aannemen van ingezetenschap na drie jaar verblijf in beginsel tot ingezetenschap leidt zelfs als er geen sterke bindingen met Nederland zijn opgebouwd. De SVB heeft dat vertaald naar de situatie dat het op datum van binnenkomst reeds voldoende aannemelijk is dat het verblijf in Nederland ten minste drie jaar zal duren en dat er daarom geen redenen zijn om iemand uit de verzekering te houden. Maar omdat de driejaarstermijn niet 100% glashard is (het is geen wettelijke termijn) houdt de SVB altijd een slag om de arm voor gevallen waarin de context van het individuele geval een uitzondering rechtvaardigt.

In hoeverre wordt getoetst of een student daadwerkelijk langer dan 3 jaar in Nederland gaat studeren? De meeste studenten zullen immers aangeven dat zij voor een studie van minimaal vier jaar naar Nederland komen om te studeren.

Antwoord VWS:

Als genoegzaam vaststaat dat met de studie (waarvoor langer dan drie jaar staat) zal worden aangevangen wordt niet tussentijds getoetst of de studie voor de volledige duur die er voor staat daadwerkelijk is gevolgd, zolang het verblijf in Nederland voortduurt.

Wat gebeurt er als een student besluit om na een jaar al terug te keren naar de eilanden? Heeft dat (negatieve) consequenties voor het al dan niet verzekerd zijn? M.a.w.: is een student in dit geval met terugwerkende kracht een jaar lang niet correct verzekerd geweest?

Antwoord VWS:

Dat hangt van de vraag of de verzekering eerder is vastgesteld. Als iemand bijvoorbeeld kinderbijslag heeft aangevraagd en heeft gekregen (komt weinig voor) dan zal de SVB in beginsel niet terugkomen op dat besluit. Dat geldt ook als de student aan de SVB om een Wlz-verzekering vaststelling heeft gevraagd en de SVB heeft beslist dat betrokkene Wlz-verzekeringplichtig is. Deze verzekering vaststelling wordt dan niet met terugwerkende kracht ingetrokken (wel per moment terugkeer). Dit is anders als de student van te voren al wist dat hij na een jaar zou terugkeren en dus onjuiste informatie bij zijn aanvraag heeft verstrekt.

En wat betekent dit voor de eventuele medische kosten die gemaakt zijn? Moet de student deze met terugwerkende kracht zelf betalen?

Antwoord VWS:

Ingevolge afspraken met zorgverzekeraars wordt bij uitzondering terugwerkende kracht toegepast als achteraf blijkt dat iemand ten onrechte verzekerd was. In het algemeen volgt dan een uitschrijving per heden. Dat kan anders zijn als een persoon bewust onjuiste informatie heeft verstrekt.

Kan de student op een eenvoudige wijze weer terugvallen op zijn vorige zorgverzekering?"

Antwoord VWS:

Het is niet helemaal duidelijk wat hier wordt bedoeld. Als een zorgverzekering is beëindigd wegens einde verzekeringsplicht (door student zelf of door de zorgverzekeraar) en de student wordt opnieuw verzekeringsplichtig, dan heeft de student ook de keuze een zorgverzekering af te sluiten bij een andere zorgverzekeraar. De student zal in alle gevallen opnieuw een aanvraag voor een zorgverzekering moeten doen. Als wordt bedoeld de BES-student die terug gaat naar een van de

BES-eilanden, dan geldt dat die verzekerd zal zijn als die tot de kring van verzekerden behoort. De hoofdregel is dat iedereen die (rechtmatig) op de BES-eilanden woont (lees: is ingezetene) of werkt van rechtswege verzekerd is op basis van het Besluit zorgverzekering BES.

Update Regiegroep Studiesuccessen Caribische studenten, mei 2023:

De Regiegroep heeft in september 2022 een werkconferentie aan de Universiteit van Aruba georganiseerd. Voor het eerst is er een conferentie gehouden over het onderwerp studiesucces van de Caribische studenten waar alle eilanden en Nederland vertegenwoordigd waren. We kijken terug op een succesvolle conferentie waarin er concrete voorstellen zijn geformuleerd ter verbetering van het studiesucces van de Caribische studenten. Tijdens de conferentie is het overkoepelend platform Strategic Education Alliance (SEA) gelanceerd. SEA heeft zich op verzoek van de ministers voor onderwijs binnen het Koninkrijk ten doel gesteld het studiesucces van Caribische studenten te vergroten. Daartoe is tijdens het ministerieel vierlandenoverleg in januari 2023 een gezamenlijk besluit genomen om te starten met de volgende prioriteiten.

Arbeidsmarktonderzoek in relatie tot onderwijs

Met het onderzoek wordt beoogd de huidige en toekomstige behoeften van de arbeidsmarkt van het Caribisch deel van het Koninkrijk en de aansluiting op het vervolgonderwijs (sbo/mbo, hbo, wo) op de eilanden in kaart te brengen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een team van onderzoekers van de drie universiteiten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Mobiliteit binnen het Koninkrijk: SEA+

Om mobiliteit binnen het Koninkrijk structureel te faciliteren en het studiesucces en de kansengelijkheid van Caribische studenten te bevorderen, wordt gestart met een driejarige pilot voor uitwisseling van mbo- en ho-studenten en stafmedewerkers voor minimaal 1 maand en maximaal een semester of maximaal 6 maanden in geval van een stage, naar analogie van het Erasmus+ programma.

Caribbean Academic Foundation Year

Het Caribbean Academic Foundation Year is gebaseerd op de succesvolle pre-academic programma's van de University of Aruba en de University of Curaçao. Deze worden in gezamenlijkheid afgestemd, doorontwikkeld en uitgebreid. De drie universiteiten werken bovendien samen aan de ontwikkeling van een vergelijkbaar programma op Sint Maarten en een programma waarvan studenten in Caribisch Nederland gebruik kunnen maken. De bovenstaande maatregelen zullen op middellange en lange termijn zichtbaar worden. In het najaar van 2023 zullen de andere prioriteiten uit de [slotconclusies](#) worden uitgewerkt en gepresenteerd aan het vierlandenoverleg.

Samenwerking hogescholen

De samenwerking van de zeven hogescholen betrokken bij het project 'Studiesucces Caribische Studenten' is in het afgelopen jaar voortgezet als een onderdeel van SEA. Er wordt op dit moment vanuit de projectgroep binnen subgroepen gewerkt aan een vijftal thema's.

1. Voorbereiding en studiekeuze:

Er is een overzicht gemaakt van onderdelen die op specifieke momenten bijdragen tot een goede voorbereiding en het van daaruit komen tot een weloverwogen studiekeuze. Aangezien gebleken is, dat leerlingen zich pas dan daadwerkelijk gaan inspannen voor een goede aansluiting wanneer het vo-diploma behaald is, zal eventuele achterstand in kennis en vaardigheden in Nederland moeten worden opgelost. De aandacht voor de studiekeuze ligt uiteraard wel vóór het behalen van het diploma. Hierin wordt de rol van de decanen benadrukt, de voorlichting over opleidingen door de beurzen, de schoolbezoeken in Nederland, maar ook door online-materiaal en faciliteiten. Deze zaken worden in gezamenlijkheid door de hogescholen opgepakt.

2. Taal en culturele sensitiviteit:

Als het gaat om ondersteunende taalmodulen, zijn er veel effectieve programmaonderdelen voorhanden. Een belangrijk onderdeel daarvan zijn de modulen Taalontwikkelen Leren.

Wat betreft Culturele sensitiviteit: via workshops worden docenten en medewerkers zich bewust gemaakt van hun eigen aannames en krijgen zij vaardigheden aangereikt om hun communicatierepertoire ten aanzien van studenten met een andere achtergrond dan die van henzelf uit te breiden. Hiertoe is recentelijk ook lesmateriaal voor deze workshops ontwikkeld.

3. Ontvangst en begeleiding:

Richt zich nu vooral op het werk van de Communities van en voor Caribische studenten binnen elke hogeschool. Hierbij gaat het om een onderlinge uitwisseling van programma's, aanpak, communicatie. Doel is de Communities duidelijker te positioneren, zichtbaarder te maken en de betrokken studenten en medewerkers te professionaliseren als het gaat om organiseren en begeleiden.

4. Integrale informatievoorziening:

De beschikbare informatie wordt op dit moment op volledigheid en transparantie getoetst en een webpagina gekoppeld aan de website van SEA zal worden ontwikkeld. Daarnaast zal ook de mogelijkheid tot het uitprinten van deze pagina worden gerealiseerd, opdat decanen deze zichtbaar kunnen presenteren binnen de school.

Bijlage 3: verslag van de rondetafelbijeenkomst van 31 mei 2023

Deelnemers:

Dhr. C. Auwerda	Regiegroep Studiesucces, landelijk coördinator Aruba Directie Onderwijs Aruba (online)
Dhr. E. van den Berg	Cluster Verzekerden, ministerie van VWS
Mevr. T. Brandon	Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van St. Maarten (online)
Dhr. M. Buitenhuis	Studiefinanciering dir. Hoger Onderwijs & Studiefinanciering OCW
Mevr. D. Daal	Adviseur Caribisch Nederland, ministerie van VWS (online)
Mevr. G. Hernandez	Directeur a.i., Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba
Mevr. N. Ignacio	Beleidsmedewerker ministerie van BZK (online)
Dhr. D. Kalma	Accountmanager ZJCN (online)
Dhr. C. Manuel	Gevolmachtigde Minister van Curaçao
Mevr. I. Navas	Afd. Onderwijs, Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba
Mevr. N. Spellen	Projectleider Regiegroep Studiesucces Caribische studenten (online)
Mevr. F. Telgt	Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van St. Maarten
Dhr. J. Thijsen	Gevolmachtigde Minister van Aruba
Dhr. R. Violenus	Gevolmachtigde Minister van St. Maarten (online)

Namens de **Nationale ombudsman** namen dhr. S. Sjouke, coördinator internationale zaken; mevr. A. Tuzgöl, projectleider; mevr. S. Hippolyte, notulist en de Nationale ombudsman, dhr. R. van Zutphen deel aan het gesprek.

1. Opening en voorstelronde

De Nationale ombudsman opent de bijeenkomst en heet alle deelnemers welkom. Hij heeft dit rondetafelgesprek georganiseerd om een beeld te krijgen van de stand van zaken van de aanbevelingen tweeënhalf jaar na publicatie van zijn rapport Kopzorgen van Caribische studenten. Wat is er bereikt, wat moet nog gebeuren en door wie zou dat moeten worden opgepakt? Voorafgaand aan het gesprek is een discussiestuk en een deelnemerslijst naar alle deelnemers gezonden.

De Nationale ombudsman wil na tweeënhalf jaar komen tot een eindrapportage van het project. Uiteraard kunnen individuele studenten hem blijven benaderen. Van de bijeenkomst wordt een verslag gemaakt dat in concept voorgelegd zal worden aan de deelnemers. De aanwezigen stellen zich aan elkaar voor.

2. Het rondetafelgesprek

In het discussiestuk zijn de belangrijkste - in het rapport geformuleerde aanbevelingen - weergegeven. Het gaat om:

- integrale informatieverstrekking in de voorbereiding op het studeren in Europees Nederland;
- beschikken over een Burgerservicenummer (BSN);
- toegang tot de Nederlandse basiszorgverzekering (en daarmee zorgtoeslag);
- integrale aflossing studieschulden en automatische draagkrachtmeting bij terugkeer.

Het voorstel is om bovenstaande punten een voor een door te spreken om te bezien wat precies de stand van zaken is. De situatie, zoals die op dit moment bij de ombudsman bekend is, is in het discussiestuk opgenomen. De ombudsman vraagt de deelnemers hierop te reflecteren. Ook wil hij graag horen welke vervolgstappen genomen moeten worden om te zorgen voor een adequate opvolging van de aanbevelingen.

Ad. a. Integrale informatieverstrekking in de voorbereiding

Ten aanzien van dit eerste punt legt mevr. Spellen uit dat de Regiegroep zich niet alleen richt op de informatieverstrekking. Zoals ook in het discussiestuk staat vermeld, houdt de Regiegroep zich bezig met een aantal lopende acties (op de korte en op de lange termijn). Hierbij wordt ingezet op meer prioriteiten die ten goede komen aan het studiesucces van de Caribische studenten. Te denken valt aan de inzet op:

- Koninkrijksmobiliteit;
- Caribbean Academic Foundation Year (in samenwerking met de drie universiteiten en opengesteld voor alle studenten in het Caribisch gebied);
- Arbeidsmarktonderzoekanalyse. Met deze analyse wordt beoogd de huidige en toekomstige behoeften van de arbeidsmarkt van het Caribisch deel van het Koninkrijk en de aansluiting op het vervolgonderwijs (sbo/mbo, hbo, wo) op de eilanden in kaart te brengen.

Het onderwerp informatieverstrekking pakt de Regiegroep Studiesucces op, samen met de hogescholen, de drie huizen en de overheden van de eilanden. Beschikbare informatie wordt ontsloten, zoveel mogelijk gebundeld en toegankelijk gemaakt voor aankomende studenten, zodat zij de al beschikbare informatie integraal tot zich kunnen nemen. Uiteindelijk is het de bedoeling dat er een website-portal wordt ontwikkeld waarin alle informatie te vinden is. Zoals ook in het rapport van de ombudsman staat beschreven is wet- en regelgeving voor Caribische studenten in Europees Nederland onbekend en ingewikkeld. Te denken valt aan het aanvragen van toeslagen, vragen van ontheffing van gemeentelijke belastingen, inschrijving in de basisregistratiepersoonsgegevens enz. Maar ook het openbaar vervoer is nieuw voor de aankomende studenten. Hoe kunnen we er met elkaar voor zorgen dat zij ook over deze zaken goed geïnformeerd worden?

Naast informeren probeert de Regiegroep bestaande begeleiding en kennis vanuit bijvoorbeeld hogescholen 'te koppelen aan de leerling'. Het doel is om alle leerlingen te bereiken. Hiervoor is de Regiegroep wel afhankelijk van partners en overheden op de eilanden. De Regiegroep hoopt tevens studenten te bereiken die niet met begeleidende instanties besluiten naar Nederland te gaan, de zogenaamde free-movers. Hierop vraagt de ombudsman in hoeverre er een netwerk of een structuur is op de eilanden om die free-movers toch, zo goed als mogelijk, te kunnen bedienen. Volgens mevr. Spellen zijn de coördinatoren op de eilanden hier druk mee bezig. Er wordt ingezet op een decanenkring, zoals dat in Nederland ook bestaat.

Dhr. Auwerda vult aan dat er in Aruba gewerkt wordt aan de introductie van een 'student coach' op middelbare scholen. Deze worden fulltime beschikbaar gesteld om leerlingen te begeleiden met hun studiekeuze en studievoorbereiding etc. Het doel is o.a. om de afstemming tussen de vier middelbare scholen in Aruba te verbeteren. Dhr. Auwerda benadrukt dat het aanbrengen van structuur in de lesprogramma's en symbiose, onderlinge samenwerking én een lokaal decanen netwerk erg belangrijk is. Daadkrachtig aanpakken van de persoonlijke vorming en de begeleiding van leerlingen heeft prioriteit, aldus dhr. Auwerda. Daar schort het nu aan.

De ombudsman wil weten of de overheid op Aruba daar de verantwoordelijkheid voor neemt. De heer Auwerda beaamt dat dit het geval is. Hij legt uit dat hierbij wordt samengewerkt met de minister van Onderwijs en de Directie Onderwijs. Wel is het moeilijk om de huidige schooldecanen bij elkaar te krijgen omdat zij in de eerste plaats vakdocenten zijn met slechts enkele taakuren in de week voor het decanaat. Klassikale interactie met leerlingen moet worden 'afgesnoept' van klassenmentoruren en daar is men niet blij mee. Vooral in de hogere leerjaren is het opportuun om het vak Individu en Maatschappij aan te wenden voor aandacht voor de persoonlijke vorming van de leerling en burgerschap. Naarmate de jaren voortschrijden kan de focus worden verlegd naar studiekeuze en studievoorbereiding. Om hierbij de free-movers te betrekken is echter geen eenvoudige opgave.

Volgens dhr. Auwerda is het lastig hen als aparte groep te identificeren. Het enige dat concreet gedaan kan worden is de informatie zo laagdrempelig mogelijk te maken. Belangrijk is om de scholen (universiteiten, HBO & MBO) in Nederland goed te informeren over vragen als: wie is de Caribische student; wat is de context waar de leerling vandaan komt; hoe kun je zo'n leerling het beste begeleiden? Ook is er een training in de maak voor docenten waarmee zij geëquipeerd worden om Caribische leerlingen beter te begeleiden en te kunnen doorverwijzen, indien nodig.

Hoewel er serieuze stappen worden gezet om aankomende studenten van adequate informatie te voorzien, is het doel nog niet geheel bereikt. Dat komt onder meer omdat het allemaal de nodige tijd kost en betrokken medewerkers veel andere taken hebben. Volgens mevr. Spellen moet je ook de tijd nemen om de goede informatie te verstrekken en alle beoogde partijen hierbij te betrekken.

Ad. b. Het Burgerservicenummer (BSN)

De ombudsman had gehoopt en verwacht dat voor de komende lichting studenten een BSN geregeld zou zijn als zij naar Nederland komen om te studeren. Dit is niet het geval. Er zijn nu tweeënhalf jaar verstreken na publicatie van zijn rapport. En er zijn toezeggingen gedaan door BZK en OCW, dit voorjaar nog. Hoe zit het nu precies?

Dhr. Buitenhuis legt hierop uit dat OCW alles in werking heeft gezet om dit te regelen. De bottleneck is dat de collega's bij DUO een vrij volle ICT-portefeuille hebben, waardoor het niet lukt om op de gewenste korte termijn het traject in werking te laten treden. Er wordt wel hard aan gewerkt. Op de vraag wat het perspectief is antwoordt dhr. Buitenhuis dat aankomende studenten (studiejaar 2023-2024) nog geen BSN kunnen krijgen voordat zij naar Nederland afreizen. Hopelijk zal dit voor de volgende lichting studenten (studiejaar 2024-2025) wél het geval zijn. Toch durft dhr. Buitenhuis geen harde deadline te stellen omdat het onderwerp buiten zijn expertisegebied ligt.

BZK wordt vervolgens gevraagd om een toelichting, maar mevr. Ignacio, die in verband met verhindering van verantwoordelijke collega's namens BZK invalt, kan die niet geven omdat dit niet binnen haar expertisegebied ligt. De ombudsman maakt zich zorgen over de groep studenten die straks na de zomervakantie in Nederland begint met de studie. Hoe krijgen zij zo snel mogelijk een BSN, zodat zij zaken in gang kunnen zetten (bankrekening openen, verzekeringen afsluiten enz.)?

Dhr. Auwerda legt uit dat het Arubahuis, in samenwerking met de plaatselijke opvangcommissies, afspraken maakt om met de studenten naar de gemeente te gaan om een BSN te regelen. Daarnaast kan men als burger van Aruba een BSN aanvragen bij de Belastingdienst Nederland, via het Register Niet-Ingezetenen (RNI). Waarom dit voor studenten niet wordt gedaan, is hem niet duidelijk.

Hierop brengt mevr. Navas van het Arubahuis naar voren dat onlangs twee studenten zich tot haar hebben gewend die problemen ervoeren met de inschrijving in de BRP. Zij hadden zich ingeschreven in de RNI van een gemeente. Maar dat liep uit op ontzettend veel gedoe omdat er zoveel onduidelijk was. Het gevolg was dat het allemaal heel lang duurde voordat deze studenten alsnog een BSN toegekend kregen.

Volgens dhr. Van den Berg (VWS) krijg je een BSN als je 'iets' met Nederland te maken hebt. Arbeidsmigranten die in Nederland komen werken gaan gewoonlijk naar een RNI-loket en krijgen een BSN uitgereikt. Werken in Nederland kan niet zonder een BSN. Iedereen die te maken heeft of heeft gehad met de Nederlandse overheid, heeft dus een BSN. Met andere woorden, als iemand zich tot de RNI wendt zou hij of zij zonder problemen een BSN moeten kunnen krijgen aldus dhr. Van den Berg. Hij vindt het opmerkelijk dat dit kennelijk voor studenten zo'n probleem is.

Dhr. Auwerda vindt dat er een rol is weggelegd voor 'de huizen' om de afstemming met de gemeenten op orde te hebben. Dit om te bewerkstelligen dat gemeenten zo snel mogelijk een BSN kunnen

verstrekken aan Caribische studenten, als zij in Nederland zijn aangekomen. Mevr. Tuzgöl vertelt dat de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) na publicatie van het rapport in 2020 in een nieuwsbericht aandacht heeft gevraagd voor dit probleem en ambtenaren van burgerlijke zaken op het hart hebben gedrukt alert te zijn als een Caribische studenten een BSN aanvraagt. Voorkomen moet worden dat zo'n aanvraag wekenlang duurt.

Dhr. Violenus brengt hierop naar voren dat hij tweeënhalf jaar geleden heeft voorgesteld dat Caribische studenten zich voor een BSN kunnen wenden tot de vertegenwoordigingen van Nederland op de eilanden. BZK heeft toen toegezegd dit te zullen uitzoeken, tot op heden heeft hij echter niks vernomen. Mevr. Ignacio moet het antwoord schuldig blijven. Zij zal navraag doen bij haar collega's van BZK. Afsproken wordt dat BZK mevr. Tuzgöl zal informeren. Mevr. Tuzgöl zal vervolgens de beantwoording van BZK meenemen in de eindrapportage van de ombudsman.¹⁵

Ad. c. Toegang tot de Nederlands zorgverzekering (en daarmee zorgtoeslag)

Caribische studenten hebben sinds juli 2022 toegang tot de Nederlandse basiszorgverzekering. Daarmee is het discriminatoire onderscheid dat er bestond tussen Caribische studenten uit het Koninkrijk en Europees Nederlandse studenten opgeheven. Toch, zo heeft de ombudsman althans begrepen, bestaat er nog steeds veel onduidelijkheid over de vraag wanneer een Caribische student wel of niet in aanmerking komt voor een Nederlandse basiszorgverzekering. De ingezetenschaapsbeoordeling door de SVB speelt een cruciale rol. Het is onvoldoende duidelijk wanneer iemand wel en wanneer iemand niet als ingezetene kan worden beschouwd. Het Arubahuis loopt hier in de praktijk tegen aan omdat studenten zich tot het Arubahuis wenden met vragen.

Dhr. Van den Berg van VWS licht toe dat Nederland nog een van de weinige landen in Europa is met een ingezetenenstelsel. Dat betekent in de praktijk dat men ingezetene moet zijn volgens de volksverzekeringen. De SVB is bij uitsluiting bevoegd om vast te stellen of iemand ingezetene is of niet maar houdt daarbij de nodige slagen om de arm bij het vaststellen ervan. Het stelsel gaat ervan uit dat iemand in beginsel ingezetene is bij het afsluiten van een zorgverzekering. Veel studenten horen van medestudenten dat zij een verzekering hebben afgesloten, zonder probleem. Tegelijkertijd is dit wél een probleem als blijkt dat dit ten onrechte is geweest. Dan moet de verzekering worden opgezegd en worden terugbetaald. Studenten die zorgtoeslag hebben aangevraagd, hebben dat ten onrechte gedaan, met alle gevolgen van dien. Want ook dan moet worden terugbetaald. Of iemand ingezetene is hangt af of er voldoende binding is met Nederland. Dat is in ieder geval na een periode van 3 jaar. Dit *kan* ook eerder zijn. Hierbij kan worden gedacht aan iemand die langdurige zorg nodig heeft en in Nederland in een instelling terecht komt. Het gaat dus om de vraag of iemand die tijdelijk in Nederland verblijft wel of niet binding heeft met Nederland. VWS heeft aan SVB gevraagd hierover meer eenduidige informatie te verstrekken. De SVB heeft toegezegd op korte termijn nieuwe (en duidelijkere) informatie op de website te plaatsen. Wel is het zo dat iemand die regelmaat werkt, zich al kan verzekeren. Daarom geeft dhr. Van den Berg altijd als tip aan Caribische studenten een bijbaantje te zoeken, al is het maar voor een paar uur. Want op die manier kunnen zij zich verzekeren (en zorgtoeslag aanvragen).

---

¹⁵ Op 5 juli 2023 liet het ministerie van BZK de ombudsman het volgende weten "Het (korte) antwoord op de vraag is dat de wet daaraan in de weg staat. Dus voor het kunnen openen van een kantoor anders dan een ABO (zoals DUO is) buiten (Europees) Nederland, moet de wet worden aangepast. Het is juist andersom: voor Europees Nederland zijn er loketten bij gemeenten, en daarbuiten kunnen aangewezen Bestuursorganen (ABO's dus) de minister van BZK verzoeken om iemand in te schrijven. Het BSN is immers nodig voor dienstverlening met de overheid in Europees Nederland. Waar er een dergelijke behoefte is, is doorgaans het betreffende bestuursorgaan zelf in de positie om de burger in te schrijven. Bijvoorbeeld een inwoner van SXM die voor het Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen heeft gewerkt, of voor de Marine in Curaçao, of vóór 1993 AOW heeft opgebouwd in Europees Nederland, wordt op verzoek van de SVB ingeschreven wanneer deze de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Op die manier krijgt de betrokkene een BSN. Daarna kan deze een DigiD aanvragen."

Dhr. Auwerda vult hierop aan dat een student verzekerd moet zijn vanaf het moment dat hij of zij op het vliegtuig stapt. Als de student eerst moet wachten voordat hij in aanmerking komt voor de Nederlandse basiszorgverzekering (na aankomst in Nederland) dan is hij- in ieder geval enige tijd - onverzekerd. Dat weten veel mensen niet. Dhr. Auwerda pleit er dan ook voor dat Caribische studenten een all-in verzekering afsluiten. De premie bij Insure To Study is relatief laag en heeft een uitgebreide dekking.

Dhr. Auwerda vindt het jammer dat men zich onvoldoende in de complexe materie verdiept en vraagt daarom aandacht voor zijn uitleg. Insure To Study biedt zowel internationale studentenverzekeringen (naast Caribische studenten heeft Insure To Study nog zo'n dertienduizend internationale studenten verzekerd die in Nederland studeren) als voor de Caribische studenten wanneer die betaalde arbeid gaan verrichten een basiszorgverzekering via HollandZorg.

Via de HollandZorg BasicPlan+ kan de Caribische student zijn belangrijke dekkingen blijven behouden zoals: geen eigen risico (in de basiszorgverzekering is het eigen risico € 385 of met verhoogd vrijwillig eigen risico € 885), aansprakelijkheidsverzekering tot € 1.250.000 (zit niet in de basiszorgverzekering), schadeverzekering tegen brand, inboedel, laptop, mobieltje (zit niet in de basiszorgverzekering), doorlopende reisverzekering van belang voor vakantie naar thuishiland/buitenland of in geval van stage of studieminder in het buitenland (zit niet in de basiszorgverzekering moet je apart afsluiten), rechtsbijstand bv. in geval van weigering huisbaas teruggeven borg, overtocht van het lichaam van de student naar thuishiland, retourvliegticket student in geval van overlijden van familie in de eerste of tweede graad om de begrafenis bij te kunnen wonen en nog enkele aanvullende vergoedingen van medische kosten zoals tandarts, psychotherapie enz. waarvoor je in de basiszorgverzekering extra premie moet betalen, maar ook vergoeding van medicijnen zoals Vitamine D (heel belangrijk voor Caribische studenten), ADHD, Angst en Antidepressiva die niet in de basiszorgverzekering zitten. Aruba heeft in 2015 deze polisdekkingen met Insure To Study voor zijn studenten onderhandeld tegen een maandelijks tarief van € 54,50 welke tot op heden onveranderd is gebleven.

Als gevolg van de wetwijziging krijgen in toenemende mate Arubaanse studenten SVB-brieven en boetes door het CAK opgelegd, ondanks dat ze bij Insure To Study zijn verzekerd. Er is geen eenduidigheid bij SVB omdat in sommige gevallen een student in het gelijk wordt gesteld en 'niet verzekeringsplichtig' wordt verklaard (en dus verzekerd kan blijven bij Insure To Study), maar in andere gevallen de student verplicht in de basiszorgverzekering moet gaan. In dat geval kan de student alle belangrijke polisdekkingen via Insure To Study bij HollandZorg blijven behouden.

De ombudsman stelt het belangrijk te vinden dat Caribische studenten op gelijke wijze als Europees Nederlandse studenten in aanmerking komen voor de basiszorgverzekering en bijkomende zorgtoeslag.¹⁶ Europees Nederlandse studenten moeten daarbij zelf een aantal andere verzekeringen (aansprakelijkheidsverzekering, inboedelverzekering, eventueel een rechtsbijstandverzekering) afsluiten. Voor Caribische studenten is dat niet anders. Zij moeten hier wel goed over geïnformeerd worden. In hoeverre is hier een rol weggelegd voor de Regiegroep die zich immers bezighoudt met de (integrale) informatieverstrekking aan aankomende studenten?

Dhr. Auwerda reageert dat het spectrum van aanbod van basiszorgverzekeringen in Nederland voor veel studenten en hun ouders op de eilanden niet te bevatten is - en juist omdat alle aanvullende verzekeringen in de polis van Insure To Study cq. HollandZorg zitten -, hij deze reactie van de ombudsman niet begrijpt. Het moeten afsluiten van aanvullende verzekeringen brengt extra kosten voor de Caribische student met zich mee. Om een voorbeeld te geven: Een Europees Nederlandse

---

¹⁶ Dat is nu het geval, behalve dat hierover nog steeds veel onduidelijkheid bestaat gezien de ingezetenschaapsbeoordeling door de SVB

student kan de trein pakken voor de begrafenis van zijn opa in Groningen, maar de Caribische student kan niet met de trein naar huis. Waarom extra kosten maken voor een reisverzekering, als de Caribische student een doorlopende reisverzekering in zijn polis van Insure To Study cq. HollandZorg heeft? Hetzelfde geldt voor de aansprakelijkheidsverzekering die van belang is, omdat de Caribische student in geheel nieuwe omstandigheden terecht komt (verkeer, fiets e.d.) dan waar de Europees Nederlandse student in is opgegroeid.

Dhr. Auwerda zegt dat een reisverzekering niet het 'verzekeringsgat' kan overbruggen tussen het moment van op het vliegtuig stappen en het moment dat de Caribische student in de Nederlandse basiszorgverzekering komt. Er is namelijk geen sprake van een vakantie naar Nederland, maar van een verplaatsing van woonland naar Nederland voor studie. Reisverzekeringen zijn bedoeld voor vakanties naar het buitenland. Bovendien kan het per student verschillen na hoeveel dagen of weken hij in de basiszorgverzekering komt, dus voor hoeveel dagen zou de Caribische student een reisverzekering moeten afsluiten?

Mevr. Spellen van de Regiegroep antwoordt dat deze informatie weliswaar in het 'pakket' zit maar gebleken is dat het allemaal nog wel ingewikkeld is. Het is lastig om deze informatie duidelijk en toegankelijk te maken. Vaak zijn het 17-jarigen die niet altijd de ondersteuning van hun ouders hebben en ook niet bekend zijn met het complexe stelsel in Europees Nederland. Het liefst ziet de Regiegroep deze informatie dan ook terug in een tabelvorm, die als een soort checklist wordt aangeleverd bij de studenten. Mevr. Spellen merkt in de praktijk dat de Caribische studenten erg onzeker zijn en niet goed weten of zij (goed) verzekerd zijn. Hierdoor lopen zij risico's.

Dhr. Auwerda vindt deze bewering onbegrijpelijk want de Arubaanse studenten krijgen voorlichting en een polisblad en kunnen Insure To Study om nadere informatie vragen. Hij kent free-movers die een polis bij Insure To Study nemen en studenten die aangeven dat zij - ondanks de wetswijziging - hun studentenverzekering van Insure To Study willen behouden.

Dhr. Kalma van ZJCN brengt naar voren dat veel studenten, vooral van de CAS-eilanden, verzekerd zijn via Insure To Study. Die verzekering dekt alles. Maar de free-movers vallen hier niet onder. Bonaire heeft via OCW een contract afgesloten met TuranGoeloe, een begeleidingsgroep. Studenten worden er voorbereid, begeleid, geïnformeerd en op de hoogte gebracht.¹⁷ Vervolgens worden de studenten verzekerd via de MasterplanPlus verzekering. Free-movers die naar Nederland gaan en zich melden bij ZJCN worden naar TuranGoeloe gestuurd om zich eerst via die weg aan te melden. Op die manier worden zij tevens over andere belangrijke zaken geïnformeerd.

ZJCN raadt Caribische studenten dan ook aan onmiddellijk een WLZ-toets aan te vragen, zodat direct duidelijk is in hoeverre de persoon wel of niet als ingezetene wordt beschouwd. Als Caribische studenten kunnen worden aangemerkt als een ingezetene, dan moet de Masterplan Plus verzekering worden omgezet naar een basiszorgverzekering.¹⁸ Volgens dhr. Auwerda biedt Insure To Study een polis aan die na de WLZ-check in Nederland kan worden omgezet in een Nederlandse basiszorgverzekering via HollandZorg, met behoud van alle eerdergenoemde voordelen.

Het Arubahuis stelt vervolgens dat de zorgverzekering in Nederland steeds duurder wordt. De verzekering van Insure To Study omvat een volledig pakket voor slechts € 54 per maand. Dat staat in groot financieel contrast met bedragen die studenten moeten betalen als ze overstappen naar de Nederlandse basiszorgverzekering. Daarbij komt dat de dekking voor medische kosten in de

---

¹⁷ Zie ook het rapport Kopzorgen van Caribische studenten waarin hier uitgebreid op is ingegaan.

¹⁸ Dhr. Auwerda merkte naar aanleiding van de notulen op dat de enige basiszorgverzekeraar die de gewenste aanvullende dekkingen biedt HollandZorg SAMEN met Insure To Study is. De andere 24 zorgverzekeraars in Nederland kennen geen ArubaPlan+ dekkingen.

basiszorgverzekering minder is dan bij Insure To Study. Andere verzekeringen moeten apart worden afgesloten. Studenten doen dit niet, alhoewel hierover wel informatie wordt verstrekt.

Dhr. Van den Berg brengt naar voren dat de maandelijkse zorgtoeslag die een student kan aanvragen op dit moment hoger is dan de maandelijkse nominale premie die een student voor de zorgverzekering betaalt, zodat dit niet tot hogere kosten zal leiden.

Volgens dhr. Manuel wordt Curaçaose studenten aangeraden een basiszorgverzekering af te sluiten en daarnaast een aparte aansprakelijkheidsverzekering en overlijdensverzekering. Misschien een tip voor Aruba? Hierop antwoordt dhr. Auwerda dat deze 'tip' de student extra geld kost en verwijst daarbij naar zijn eerdere opmerkingen. Verder brengt hij naar voren dat de Zorgverzekeringslijn een belangrijk steunpunt is voor Caribische studenten. Hier kunnen zij hulp krijgen voor vragen over hun verzekeringen.

Gezien de tijd lukt het helaas niet meer om door te praten over het aflossen van studieschulden en de automatische draagkrachtmetering (ad d.). Desgevraagd geeft dhr. Buitenhuis van OCW aan dat de informatie hierover in het discussiestuk actueel is.

3. Afsluiting

De ombudsman bedankt de aanwezigen voor hun inbreng. Hij constateert dat er weliswaar stappen in de goede richting zijn gezet maar dat dit gesprek wederom duidelijk maakt dat er helaas nog steeds problemen spelen voor Caribische studenten. Toch wordt voor de ombudsman tijd om het stokje over te dragen. Hij vraagt aan de deelnemers wie de meest aangewezen partij is ervoor te zorgen dat de knelpunten die Caribische studenten ervaren adequaat worden opgelost en daarbij vinger aan de pols houdt. Als optie wordt het ministerie van OCW in samenwerking met een afgevaardigde van de drie huizen genoemd.

De ombudsman heeft binnenkort een overleg met minister Dijkgraaf. Hierin zal hij de opbrengst van het rondetafelgesprek met de minister delen. Naar verwachting zal de ombudsman voor het zomerreces een eindrapportage publiceren. In deze rapportage zal het verslag van de rondetafelbijeenkomst als bijlage worden opgenomen.

Dhr. Auwerda had voorafgaand aan de bijeenkomst aangegeven dat hij nog een aantal aandachtspunten wilde inbrengen. Deze punten zijn echter vanwege tijdsnood niet meer aan bod gekomen. Hierop is door de ombudsman aangeboden zijn aandachtspunten alsnog aan het verslag toe te voegen. Zie hierna:

1. Nederlandse regels en gewoontes

Wij missen in de Tussenrapportage van 1 september 2022 het thema 'Nederlandse regels en gewoontes' uit het rapport 'Kopzorgen van Caribische studenten' van de Nationale ombudsman van 16 December 2010 (zie p.3, p.4, p.5, p.7, p.33 'Bureaucratische rompslomp en onduidelijkheden bij het regelen van praktische zaken', p.34, p.40 'dienstverlening door overheidsinstanties kan nog worden verbeterd', p.41). De Nationale ombudsman noemt expliciet op pagina 7 van zijn rapport de rol en verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheidsinstanties om 'blokkades op te heffen' en 'als overheid toegankelijk en inclusief te zijn' voor onze Caribische studenten!!! Of zoals de Nationale ombudsman zijn voorwoord in dat rapport eindigt: "Laten we er met elkaar voor zorgen dat jonge talenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk zonder extra kopzorgen succesvol in Nederland kunnen (gaan) studeren".

a. Het thema van bureaucratische rompslomp is door een ouder van drie studenten afkomstig uit Aruba aangekaart bij de Nationale ombudsman in een brief van 11 februari 2022 over de (discriminerende) thema's in de Nederlandse regelgeving op het gebied van twee onderwerpen, te

weten 'Discriminatie kwijtschelding gemeentelijke belastingen' en 'Discriminatie huurtoeslag op grond van leeftijd' zoals wordt ervaren door onze Caribische studenten in Nederland. Zie ook pagina 40 van het rapport Kopzorgen van Caribische Studenten.

In het bijzonder de kwestie van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en de discriminatie voor wat betreft het kunnen krijgen van kwijtschelding van deze belastingen!!!

Als een Caribische student met wat spaargeld voor onvoorziene omstandigheden in Nederland studeert, kan hij geen kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen krijgen omdat hij een spaarrekening heeft. Maar een student zonder spaargeld kan wel kwijtschelding voor deze belastingen krijgen.

Dus Caribische ouders die hun kind geld meegeven voor onvoorziene omstandigheden, zien dit bedrag jaarlijks met enkele honderden Euro's vanwege genoemde belastingen slinken en daarmee ook 'het potje onvoorzien' dat was bedoeld voor bv. studiestage of studieminder in het buitenland, of vervanging van een laptop die kapotgaat of een mobiele telefoon die gestolen wordt enz.

In bijvoorbeeld de gemeente Den Haag betaalt student bij elkaar € 593,88 in 2023 aan gemeentelijke belastingen en waterschapbelastingen. Dat is een fors bedrag dat uit haar spaarpotje moet worden betaald of uit de DUO-studielening.

Feitelijk worden Caribische studenten geforceerd om hun spaarpotje elders onder te brengen zodat zij kwijtschelding van deze belastingen kunnen krijgen; wat natuurlijk te gek is voor woorden.

- b. *Wij vragen dan ook om nader onderzoek en uitdieping van het in de tussenrapportage van de Nationale ombudsman onbelicht gebleven thema van de ingewikkelde "Nederlandse regels en gewoontes" voor onze Caribische studenten (en misschien ook de Hollandse studenten?). Vooral sinds Corona zijn instanties steeds moeilijker 'bereikbaar'!*

2. Energietoeslag discriminatie van (Caribische) studenten tussen gemeenten

Er lopen momenteel twee beroepszaken van Arubaanse studenten tegen de gemeente Den Haag en de gemeente Rotterdam omdat beide gemeenten hun weigeren energietoeslag te betalen, ondanks dat in (in elk geval) twee gemeentes in Nederland studenten hun beroepszaak tegen de gemeente gewonnen hebben en energietoeslag hebben gekregen.

We verwijzen naar de gerechtelijke uitspraak van een student in Nijmegen van 5 augustus 2022 (<https://uitspraken.rechtspraak.nl/#!/details?id=ECLI:NL:RBGEL:2022:4263>) waarin de rechtbank oordeelde dat de beleidsregel van het college onterecht studenten uitsluit als gehele groep voor het eenmalige categoriaal verstrekken van de energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen en het college stelt dat studenten niet in aanmerking komen voor de energietoeslag omdat de woonsituatie van studenten als groep zeer divers is. Op deze wijze wordt volgens de rechtbank een niet te rechtvaardigen onderscheid gemaakt.

En we verwijzen naar de uitspraak van een student in Amsterdam van 14 februari 2023 waarin de rechtbank oordeelde dat Amsterdamse studenten niet als groep mogen worden uitgesloten van de eenmalige energietoeslag vanwege schending van het gelijkheidsbeginsel

(<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Amsterdam/Nieuws/Paginas/Gemeente-mag-studenten-als-gehele-groep-niet-uitsluiten-van-eenmalige-energietoeslag.aspx>). De hele procedure (aanvraag energietoeslag, bezwaar tegen weigering, beroep bij het gerecht tegen weigering) neemt maanden in beslag:

- *het traject van energietoeslag van de Arubaanse student in Den Haag is op 5 oktober 2022 begonnen en het is nog onbekend wanneer deze zaak 'op de rol' komt;*
- *het traject van energietoeslag van de Arubaanse student in Rotterdam is op 27 oktober 2022 begonnen en het is nog onbekend wanneer deze zaak 'op de rol' komt*

Het trage reactievermogen van de ambtelijke molens wekt de indruk dat gemeenten studenten 'metaalmoe' willen maken om zodoende de langste adem in de eigen ambtelijke longen te behouden. Waarom moeten studenten in allemaal studiesteden naar de rechter voor hun eenmalige energietoeslag stappen; zitten de rechtbanken hierop te wachten? Is hier sprake van coherent en consistent bestuurlijk gedrag?

Hoe kan de minister in zijn Handreiking Energietoeslag schrijven dat de energietoeslag die ambtshalve (dwz. zonder daarom te hoeven verzoeken) aan minima wordt uitbetaald ook voor andere kosten van levensonderhoud (controleert de gemeente waar het geld wel aan is uitgegeven?) mogen worden gebruikt dan voor hun energierekening, maar vindt hij dat studenten om hun hogere energiekosten te kunnen bolwerken maar additionele DUO-studiefinanciering moeten nemen? De minister komt kennelijk niet op het idee dat Caribische studenten misschien al op het maximum van hun maandelijkse DUO-lening zitten en dat deze studenten geen ouder(s) hebben/heeft met een Euro-inkomen die z'n studerend kind in Nederland kan helpen.

Maar sommige gemeenten doen helemaal niet moeilijk zoals bij voorbeeld de gemeente Tilburg die naar aanleiding van het verzoek van een Arubaanse student direct € 1.300 aan deze student uitbetaalde verzocht.

Maar zelfs als een gemeente de rechtszaak verliest gaat deze niet over tot een categoriale betaling van energietoeslag aan alle studenten van die gemeente. Dus studenten die niet eens wisten (vanwege de ingewikkelde regels) dat zij energietoeslag konden vragen, hebben deze financiële steun voor hun gestegen energiekosten gemist. En degenen die energietoeslag aanvroegen, haakte meestal na de afwijzingsbrief van de gemeente af.

Waarom verwijst de minister studenten naar de Participatiewet zonder na te gaan in hoeverre die omslachtige procedure studenten uiteindelijk en daadwerkelijk financiële steun oplevert? Waarom krijgen minima zonder te vragen € 1.300 van hun gemeente, maar moeten studenten bewijzen hoeveel hun energiekosten zijn gestegen en waarom zij die niet kunnen betalen of niet bij DUO kunnen bijlenen enz.?

De pleitnotitie in de zaak tegen de gemeente Den Haag laat zien hoe onzinnig de weigerachtige houding van de gemeente cq. het landelijke beleid van de minister is.

3. Discriminatie huurtoeslag op grond van leeftijd student

Er is een ingewikkeld systeem van berekening van recht op huurtoeslag voor een studentenkamer, maar de grootste klapper is bij het bereiken van de leeftijd van 23 jaar want dan kan de student ineens vanwege zijn leeftijd in aanmerking komen voor een groot bedrag aan maandelijkse huursubsidie voor zijn studentenkamer.

Die leeftijdsgrens is ingegeven omdat volgens de wet ouders de plicht hebben om hun kinderen tot hun drieëntwintigste jaar in het levensonderhoud te voorzien en de wetgever veronderstelt dat de meeste studenten nog tot hun drieëntwintigste jaar bij hun ouders wonen.

Uiteraard kan er geen sprake van zijn dat Caribische studenten bij hun ouders (kunnen) wonen en onderwijlen in Nederland studeren.

De vraag is of huursubsidie voor studentenhuisvesting niet in strijd is met artikel 1 van de grondwet die stelt dat discriminatie op grond van leeftijd (of passeren van een leeftijdsgrens) niet is toegestaan.

4. Welke instantie moet volgens de Nationale ombudsman de regie nemen nu hij het dossier Kopzorgen Caribische Studenten sluit?

In het toegezonden discussiestuk voor het rondetafelgesprek van 31 mei 2023 vraagt de Nationale ombudsman aan de deelnemers wat er nog moet gebeuren om knelpunten waar Caribische studenten nog steeds tegenaan lopen op te lossen en welke instanties hierop de regie moeten nemen.

Dit is ons voorstel:

I. Het Arubahuis (en de andere 'Caribische Huizen')

- a. *Studentenopvang en begeleiding/studie mentoren;*
- b. *Studenten behulpzaam zijn in geval van problemen met wetgeving (gemeentelijke belastingen, waterschapsbelastingen, kwijtschelding van deze belastingen, huursubsidie studenten e.d.) en het contact met instanties, en de studenten hierover proactief te informeren;*
- c. *Ondersteuning van studenten bij de juiste keuze van verzekering zoals de dekkingsvoordelen van een particuliere studentenverzekering cq. aanverwante basiszorgverzekering die specifiek*

van belang zijn voor de Caribische studenten (geen eigen risico, doorlopende reisverzekering, aansprakelijkheidsverzekering, schadeverzekering, rechtsbijstand, vliegticket naar Aruba igv. sterfgeval van naaste familie, extra psychotherapie, tandarts, orthodontie, fysio, alternatieve geneeskunde, vitamine-d, medicijnen adhd, angst, antidepressiva en overtocht van het lichaam igv. overlijden student enz.

II. Directie Onderwijs Aruba

- a. *Studievoorbereiding aankomende studenten in samenwerking met middelbare scholen;*
- b. *Studiefinanciering Arubalening: betere voorlichting, hulpbieden, oplossen issues met deadlines, opheffen discriminatie van 'in het buitenland studerende Arubaanse studenten versus 'binnenlandse studenten', discriminatie kwijtschelding 'binnenlandse studenten' versus uit het buitenland naar Aruba terugkerende studenten.*

III. Middelbare scholen Aruba

- a. *Studiekeuze en advisering;*
- b. *Op tijd aanmelden op room.nl voor studentenhuisvesting in Nederland (2 jaar van tevoren);*
- c. *Aanvraag Arubalening studiefinanciering (alle te doorlopen stappen).*

IV. Nationale ombudsman

- a. *Vinger aan de pols houden voor wat betreft voortgang regiegroep studiesucces thans onder de naam SEA strategic education alliance op het gebied van ondersteuning van de Caribische studenten 'Voor de poort, Door de poort, Na de poort en Uit de poort';*
- b. *Zoeken naar oplossingen mbt.: (1) Discriminatie van (Caribische) studenten voor wat betreft issue kwijtschelding gemeentelijke/waterschapsbelastingen, (2) Weigering energietoeslag voor studenten door gemeenten, (3) Discriminatie huurtoeslag studenten op grond van leeftijd.*

drs. C.P.J. Auwerda

Landelijke coördinator Aruba studiesucces & SEA